

EVROPSKA KOHEZIJSKA POLITIKA

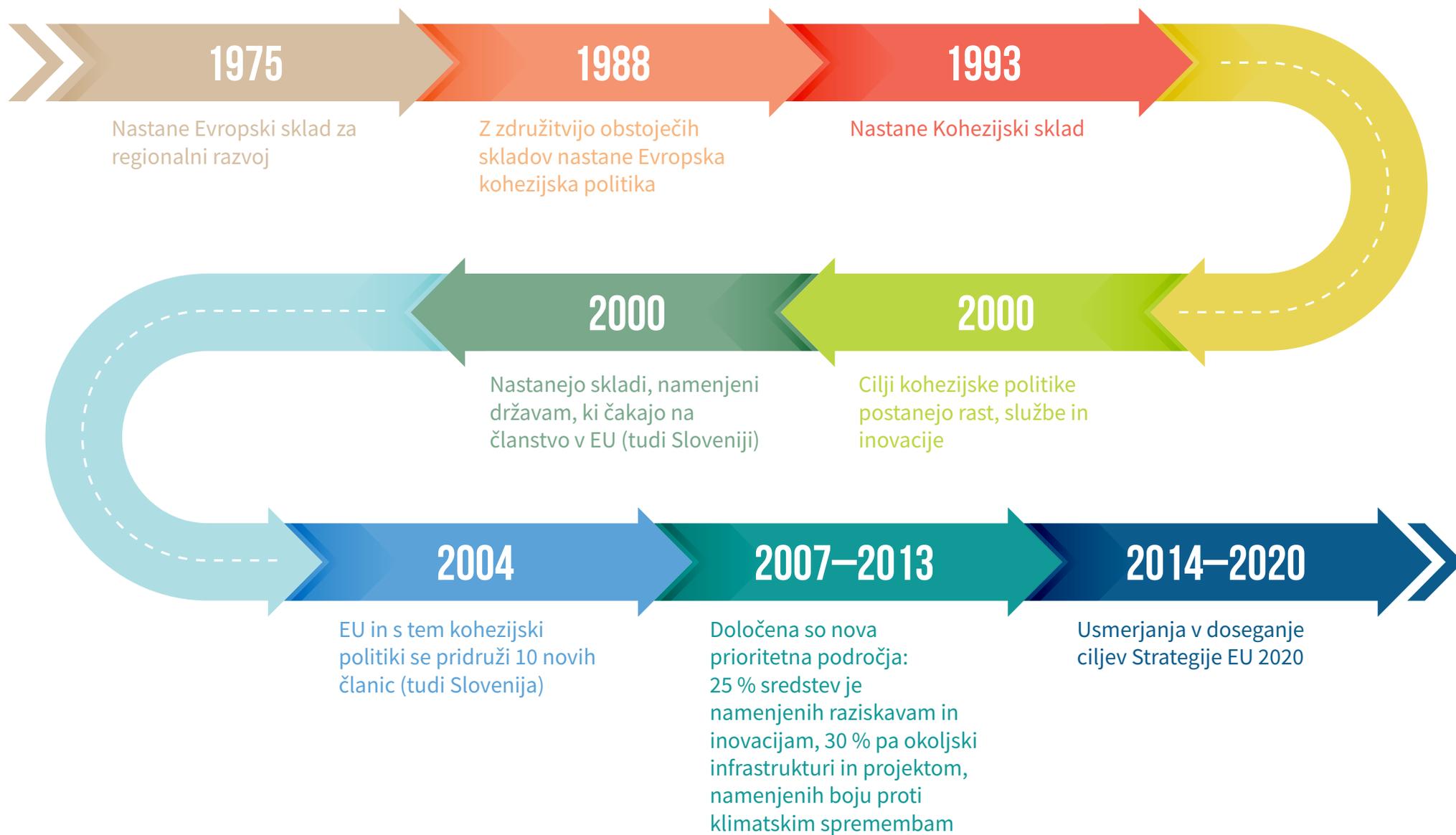
zelena kohezija
MLADI O ZELENIM PRIHODNOSTI

Evropska kohezijska politika je glavna naložbena politika Evropske unije, namenjena vsem regijam in mestom.

Evropska unija s pomočjo kohezijske politike spodbuja razvoj manj razvitih območij v želji, da bi tudi manj razviti deli držav ali regij EU dohiteli druge države in regije, s tem pa bi se zmanjšale gospodarske, socialne in ozemeljske razlike, ki še obstajajo v EU.

Evropska kohezijska politika

RAZVOJ SKOZI ČAS

Evropska kohezijska politika

PRORAČUNI

64 milijard ECU

(evropska monetarna enota, ki se je uporabljala pred nastankom evra)

168 milijard ECU

213 milijard EUR

za 15 starih članic
(za obdobje 2000–2006) in

22 milijard EUR

za 10 novih članic
(za obdobje 2002–2006)

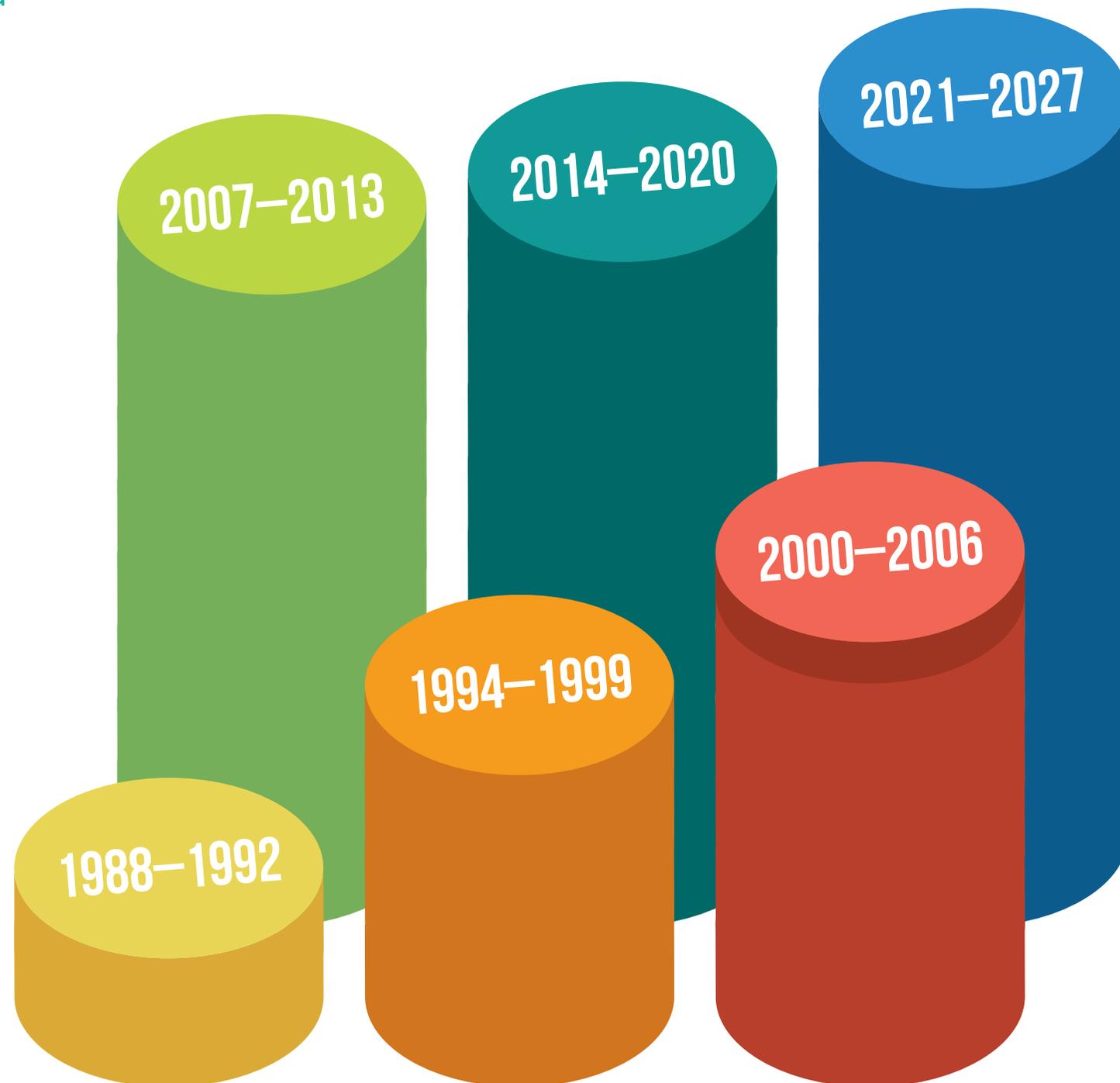
347 milijard EUR

351,8 milijard EUR

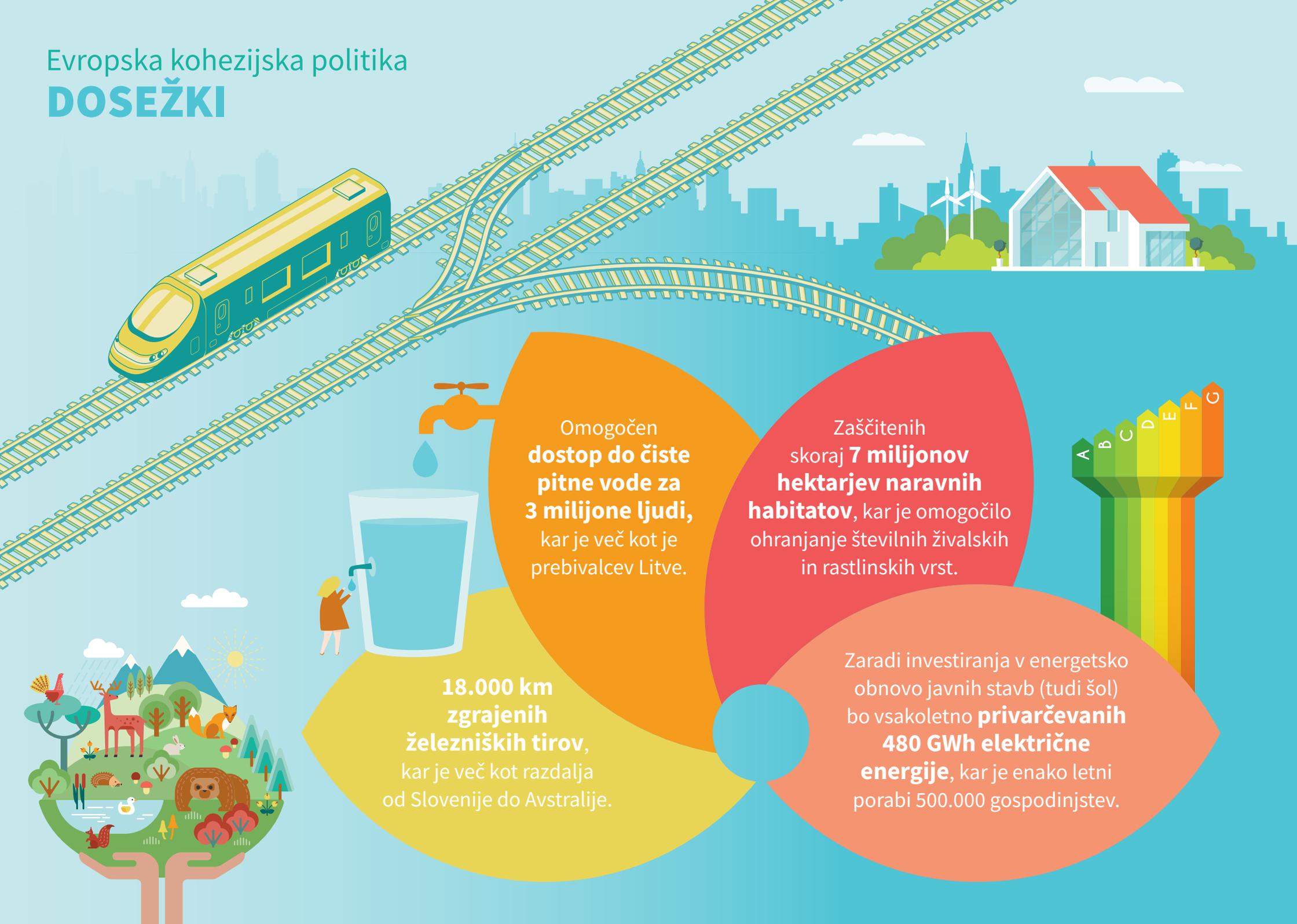

392 milijard EUR

Evropska kohezijska politika

DOSEŽKI

Omogočen
**dostop do čiste
pitne vode za
3 milijone ljudi,**
kar je več kot je
prebivalcev Litve.

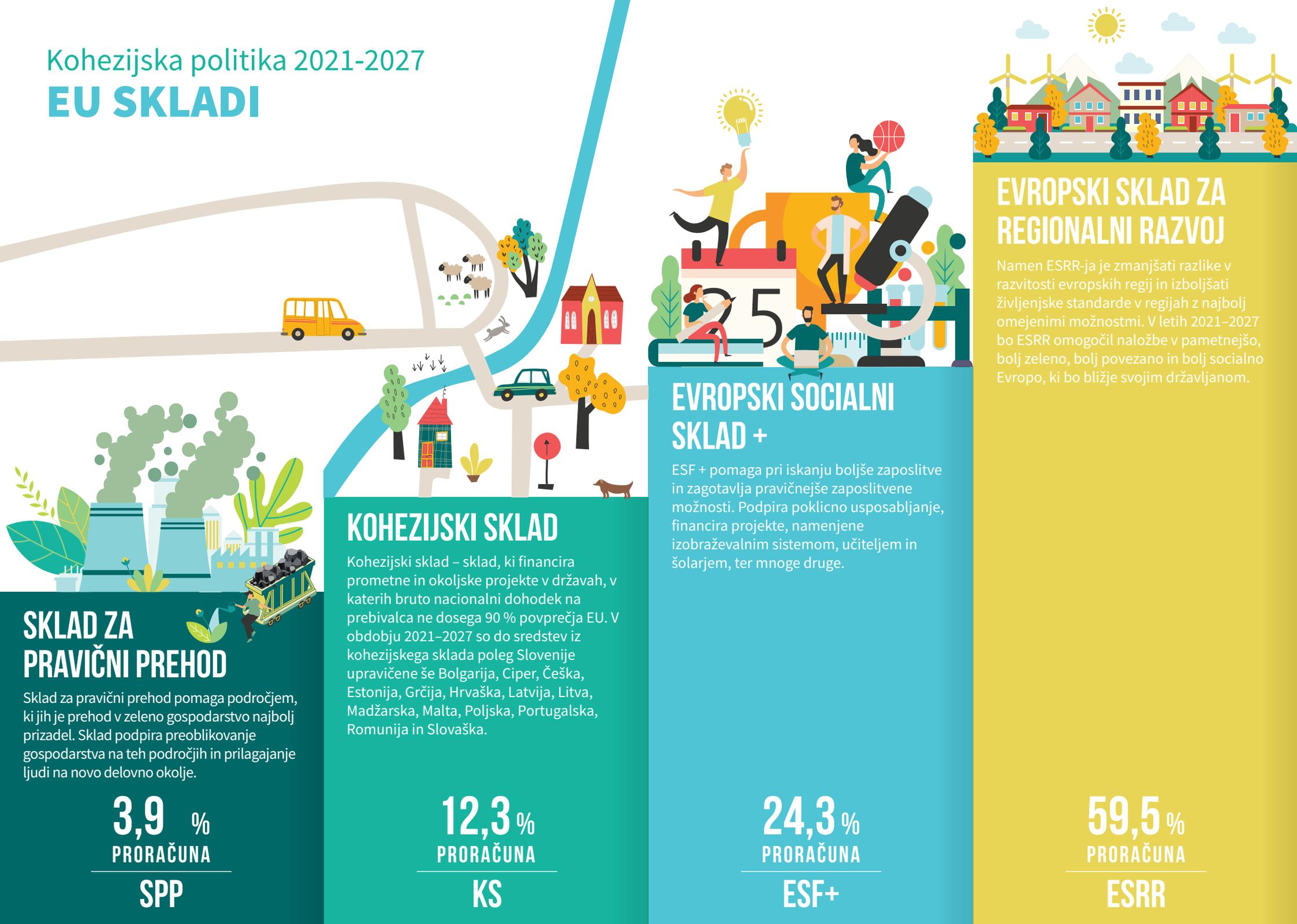
Zaščiteneh
skoraj **7 milijonov
hektarjev naravnih
habitatov,** kar je omogočilo
ohranjanje številnih živalskih
in rastlinskih vrst.

**18.000 km
zgrajenih
železniških tirov,**
kar je več kot razdalja
od Slovenije do Avstralije.

Zaradi investiranja v energetska
obnovo javnih stavb (tudi šol)
bo vsakoletno **privarčevanih
480 GWh električne
energije,** kar je enako letni
porabi 500.000 gospodinjstev.

Kohezijska politika 2021-2027

EU SKLADI

SKLAD ZA PRAVIČNI PREHOD

Sklad za pravični prehod pomaga področjem, ki jih je prehod v zeleno gospodarstvo najbolj prizadel. Sklad podpira preoblikovanje gospodarstva na teh področjih in prilagajanje ljudi na novo delovno okolje.

3,9 %
PRORAČUNA
SPP

KOHEZIJSKI SKLAD

Kohezijski sklad – sklad, ki financira prometne in okoljske projekte v državah, v katerih bruto nacionalni dohodek na prebivalca ne dosega 90 % povprečja EU. V obdobju 2021–2027 so do sredstev iz kohezijskega sklada poleg Slovenije upravičene še Bolgarija, Ciper, Češka, Estonija, Grčija, Hrvaška, Latvija, Litva, Madžarska, Malta, Poljska, Portugalska, Romunija in Slovaška.

12,3 %
PRORAČUNA
KS

EVROPSKI SOCIALNI SKLAD +

ESF + pomaga pri iskanju boljše zaposlitve in zagotavlja pravičnejše zaposlitvene možnosti. Podpira poklicno usposabljanje, financira projekte, namenjene izobraževalnim sistemom, učiteljem in šolarjem, ter mnoge druge.

24,3 %
PRORAČUNA
ESF+

EVROPSKI SKLAD ZA REGIONALNI RAZVOJ

Namen ESRR-ja je zmanjšati razlike v razvitosti evropskih regij in izboljšati življenjske standarde v regijah z najbolj omejenimi možnostmi. V letih 2021–2027 bo ESRR omogočil naložbe v pametnejšo, bolj zeleno, bolj povezano in bolj socialno Evropo, ki bo bližje svojim državljanom.

59,5 %
PRORAČUNA
ESRR

PREDNOSTNA PODROČJA

PRORAČUN: 65.856.938.754 EUR / 80.863.258.766 EUR / 31.112.883.125 EUR / 82.732.047.119 EUR / 11.372.424.063 EUR

PRIČAKOVANI DOSEŽKI

Evropa si je zastavila visoke cilje za **zmanjšanje emisij toplogrednih plinov** – kar od **80 do 95 % do leta 2050**. Pričakuje se, da bo **37 %** celotnih finančnih sredstev Kohezijskega sklada prispevalo k podnebnim ciljem.

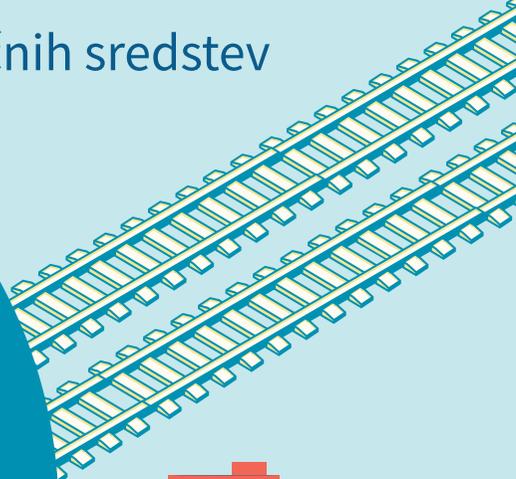
V prihajajočih letih bo s pomočjo kohezijskih sredstev:

Skoraj **2 milijardi evrov** namenjenih odpravljanju in **preprečevanju naravnih nesreč**.

Pridobljenih **zmogljivosti za čiščenje odpadnih vod**, ki jih v letu proizvede več kot 5 milijonov ljudi.

Zgrajenih ali posodobljenih **več kot 3400 km železniških tirov** (več kot je razdalja med Ljubljano in glavnim mestom Islandije).

Recikliranih **več kot 10 milijonov ton odpadkov na leto** (v Sloveniji na leto prebivalec proizvede cca 518 kg odpadkov).

Slovenija je za izvajanje evropske kohezijske politike razdeljena na dve regiji.

KOHEZIJSKA REGIJA VZHODNA SLOVENIJA:

Jugovzhodna Slovenija, Koroška, Pomurska, Podravska, Primorsko-Notranjska, Posavska, Savinjska in Zasavska regija.

KOHEZIJSKA REGIJA ZAHODNA SLOVENIJA:

Goriška, Gorenjska, Osrednjeslovenska in Obalno-Kraška regija.

Na podlagi podatkov razvitosti iz leta 2018 je bilo izračunano, da **Vzhodna Slovenija dosega 72 % razvitosti povprečja Evropske unije**, kohezijska regija **Zahodna Slovenija pa 105 % razvitosti povprečja Evropske unije**.

Na podlagi teh podatkov je bil določen **delež sofinanciranja Evropske unije pri Evropskem socialnem skladu in Evropskem skladu za regionalni razvoj**. Za Vzhodno Slovenijo velja 85-odstotni delež financiranja, medtem ko v Zahodni Sloveniji ta delež znaša 40 %.

CILJI

V obdobju 2021–2027 bo Slovenija v okviru Evropske kohezijske politike prejela 3,2 milijarde evrov, s pomočjo katerih bomo ustvarjali bolj zeleno, digitalno, povezano in socialno Slovenijo.

Slovenija v obdobju 2021-2027

ZELENA NIZKOOGLJIČNA SLOVENIJA

→ NALOŽBE V OBNOVLJIVE VIRE ENERGIJE

→ POPLAVNA VARNOST IN
ODZIV NA PODNEBNE SPREMEMBE

→ ODVAJANJE IN ČIŠČENJE VODE

→ ENERGETSKA PRENOVA STAVB

→ DRUGI PROJEKTI

**SKLAD SLOVENIJA ZA PRAVIČNI PREHOD
PRISPEVA K CILJU ZELENE NIZKOOGLJIČNE SLOVENIJE.**

Ključni koraki za doseganje podnebnih in energetskih ciljev
do leta 2030 in za doseganje cilja podnebne nevtralnosti
do leta 2050.

V Sloveniji sta do proračuna upravičeni:
Savinjsko-šaleško območje in Zasavsko območje.

Evropsko teritorialno sodelovanje

Evropska kohezijska politika spodbuja in omogoča **sodelovanje preko državnih meja**. Programi evropskega teritorialnega sodelovanja oz. interreg programi, kot jih tudi imenujemo, so **programi, ki povezujejo različne regije in države znotraj Evropske unije, sosedske države in države v postopku približevanja Evropski uniji**.

Poznamo 3 vrste interreg programov:

PROGRAMI ČEZMEJNEGA SODELOVANJA

PROGRAMI TRANSNACIONALNEGA SODELOVANJA

PROGRAMI MEDREGIONALNEGA SODELOVANJA

V obdobju 2014–2020 je bilo:

60 čezmejnih programov

15 transnacionalnih programov

4 medregionalni programi

Evropsko teritorialno sodelovanje ČEZMEJNI PROGRAMI

AVSTRIJA

CO₂

SPodbujanje gospodarskega in socialnega razvoja

SPodbujanje naravnih in kulturnih vrednot
v povezavi s turizmom

REŠEVANJE SKUPNIH IZZIVOV NA PODROČJU OKOLJA

VZPOSTAVITEV BOLJŠIH POGOJEV ZA ŽIVLJENJE LJUDI
NA ČEZMEJNEM OBMOČJU

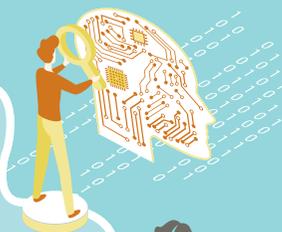
MADŽARSKA

ITALIJA

Slovenija ima štiri sosednje države, kar pomeni, da čezmejno sodelovanje za programsko obdobje 2021–2027 pri nas poteka v štirih čezmejnih interreg programih.

HRVAŠKA

Evropsko teritorialno sodelovanje

TRANSNACIONALNI PROGRAMI

Podobno kot čezmejni programi tudi transnacionalni programi presegajo meje posamezne države, so pa za razliko od prvih geografsko še veliko večji, saj zajemajo države širše glede na geografsko lego. Slovenija sodeluje v programih: Alpe, Sredozemlje, Podonavje, Srednja Evropa in Jadransko-Jonsko območje.

Transnacionalni projekti **razvijajo, testirajo in izvajajo evropske, makroregionalne in državne razvojne politike in strategije**, vendar je treba poudariti, da to počnejo v okviru **širšega geografskega prostora**.

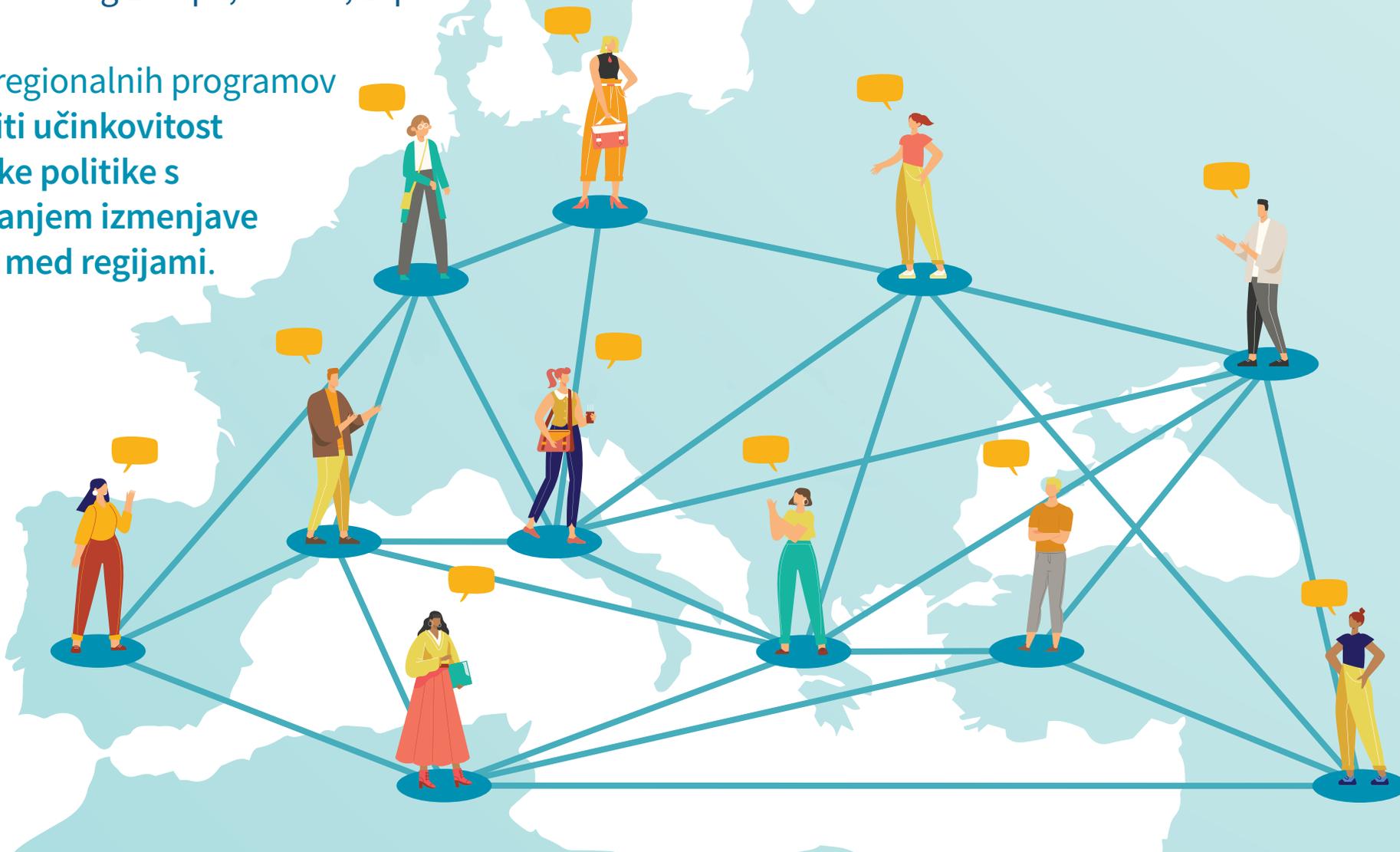

Evropsko teritorialno sodelovanje

MEDREGIONALNI PROGRAMI

Še širše kot transnacionalno sodelovanje je medregionalno sodelovanje. Pri tej vrsti sodelovanja gre za sodelovanje v širokem geografskem pomenu, ki ni omejeno le na področje Evropske unije, pač pa zajema tudi nekatere druge evropske države. Slovenija sodeluje v vseh medregionalnih programih: Interact, Interreg Evrope, Urbact, Espon 2030.

Cilj medregionalnih programov je okrepiti učinkovitost kohezijske politike s spodbujanjem izmenjave izkušenj med regijami.

PRIMERI DOBRIH PRAKS

V okviru projekta **Za Kras** so zaščitili dele pod napetostjo na **1254 električnih drogovich** - stojnih mestih, kar v naravi predstavlja **110 kilometrov daljnovodov**. S tem se bodo zmanjšale možnosti za pogin ptic zaradi električnega udara. Najbolj ogrožene so **sove velike uharice**.

V okviru projekta **Vipava** so z ureditvijo reke Vipave in izkopom mlak za razmnoževanje dvoživk uspešno **povečali število mrestov Laške žabe**. Laška žaba je ena najbolj ogroženih vrst žab v Evropi, njen obstoj v Vipavski dolini je ključen za njeno preživetje.

v **Ljubljanskem regijskem centru za ravnanje z odpadki** letno sprejmejo več kot 170.000 ton odpadkov, **več kot 95 % jih predelajo v vire za pridelovanje novih surovin**, kar pomeni, da le 7.350 ton konča na odlagališču.

V okviru projekta **Vrh Julijcev** so z zasaditvijo **prek 13.000 sadik dreves** izboljšali življenjski prostor pomembnih vrst ptic, kot so **divji petelin, ruševac, belka, gozdni jereb in tripusti detel**.

PRIMERI DOBRIH PRAKS

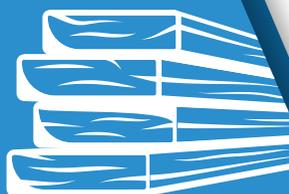
V okviru projekta **Soča-Isonzo** so z izgradnjo **120 m dolge brvi čez reko Sočo**, prispevali k razvoju trajnostne mobilnosti in trajnostnega turizma čezmejnega območja Slovenije in Italije.

V Sloveniji smo s pomočjo kohezijskih sredstev v zadnjih letih izgradili **več kot 25 km železniških tirov** in tako povečali zanimanje za potovanje z vlakom in prispevali k zmanjševanju cestnega prometa. Vsak poln potniški vlak s približno 270 sedeži lahko namreč s ceste umakne **do 184 vozil!**

V okviru delovanja produkcijskega prostora **Krater**, je na degradiranem območju sredi Ljubljane **več kot 300 mladih spoznalo pomen urbane ekologije**.

V okviru projekta **Lesni feniks** so opozorili na potencial lesnih ostankov in odsluženega lesa. Iz odsluženega lesa so opremili **sprehajalne poti, razgledne točke in naravno kopališče ob Poljanski Sotli**. Lesni feliks spodbuja k ponovni uporabi odsluženih izdelkov.

- Božič, Primož. (15. 10. 2022). *V Solkanu odprt še tretji most na Soči*. <http://www.primorskival.si/novica.php?oid=18197> (26. 1. 2023)
- Evropska komisija. (b.d.). *History of the policy*. https://ec.europa.eu/regional_policy/policy/what/history_en (25. 1. 2023)
- Evropska komisija. (b.d.). *Key achievements of Regional Policy 2014-2020*.
- Evropska komisija. (b.d.). *New Cohesion policy*. https://ec.europa.eu/regional_policy/2021-2027_en (25. 1. 2023)
- Evropska komisija. (b.d.). *Priorities for 2021-2027*. https://ec.europa.eu/regional_policy/policy/how/priorities_en (26. 1. 2023)
- Evropska komisija. (b.d.). *Priorities for 2021-2027*. https://ec.europa.eu/regional_policy/policy/what/key-achievements_en (25. 1. 2023)
- Koruza, Andrej (26. 1. 2023). *Krater*. Telefonski pogovor.
- Lesni feniks (b.d.). *Žiri so bogatejše za krasne izdelke iz odsluženega lesa*. <http://www.lesnifeniks.si/2021/01/05/izdelki-feniks/> (26. 1. 2023)
- Sankovič, Nina in Snaga Ljubljana. (2017). *Dobrodošli v RCERO Ljubljana*. <http://www.rcero-ljubljana.eu/aktualno/dobrodosli-v-rcero-ljubljana> (20. 1. 2023)
- Služba vlade za razvoj in evropsko kohezijsko politiko. (b.d.). *Cilji politik*. <https://evropskasredstva.si/cilji-politik/> (26. 1. 2023)
- Služba vlade za razvoj in evropsko kohezijsko politiko. (b.d.). *Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR)*. <https://evropskasredstva.si/evropski-sklad-za-regionalni-razvoj-esrr/> (26. 1. 2023)
- Služba vlade za razvoj in evropsko kohezijsko politiko. (b.d.). *Evropski socialni sklad +*. <https://evropskasredstva.si/evropski-socialni-sklad-plus-ess/> (26. 1. 2023)
- Služba vlade za razvoj in evropsko kohezijsko politiko. (b.d.). *Evropska sredstva so naložba v tvojo prihodnost*. https://evropskasredstva.si/app/uploads/2022/03/solsko_regionalno__drzavno_eko-sola_koncna_070122.pdf (26. 1. 2023)
- Služba vlade za razvoj in evropsko kohezijsko politiko. (b.d.). *Kohezija do 2020*. <https://eu-skladi.si/sl/ekp> (25. 1. 2023)
- Služba vlade za razvoj in evropsko kohezijsko politiko. (b.d.). *Kohezijski sklad (KS)*. <https://evropskasredstva.si/kohezijski-sklad-ks/> (26. 1. 2023)
- Služba vlade za razvoj in evropsko kohezijsko politiko. (b.d.). *Program evropske kohezijske politike 2021-2027*. <https://evropskasredstva.si/program-ekp-2021-2027/> (26. 1. 2023)
- Služba vlade za razvoj in evropsko kohezijsko politiko. (b.d.). *Sklad za pravični prehod (SPP)*. <https://evropskasredstva.si/sklad-za-pravicni-prehod-spp/> (26. 1. 2023)
- Služba vlade za razvoj in evropsko kohezijsko politiko. *Kazalnik Skupna dolžina obnovljenih ali posodobljenih železniških prog, od tega: TEN-T*. Pridobljeno preko e-elektorske pošte dne 15. 12. 2022.
- Triglavski narodni park. (25. 10. 2022). *Zavod za gozdove Slovenije (ZGS) na Pokljuki zasadil že 13 tisoč sadik*. <https://www.tnp.si/sl/javni-zavod/obvestila/zgs-na-pokljuki-zasadil-13-tisoc-sadik/> (26. 1. 2023)
- Zalar, Jaka. (19. 9. 2021). *Projekt VIPava rešuje stanovanjsko stisko ogroženih živalskih vrst*. <https://www.rtvsllo.si/lokalne-novice/projekt-vipava-resuje-stanovanjsko-stisko-ogrozenih-zivalskih-vrst/594396> (26. 1. 2023)

Priročnik Kohezija v infografiki

Avtorici: Nena Bibica in Katja Mijajlović

Grafično oblikovanje: Katja Mijajlović

Izdajatelj: Kulturno izobraževalno društvo PiNA

Lektura: Prevajalska agencija, K&J Translations

Leto izdaje: 2023

Priročnik Kohezija v infografiki je bil pripravljen s finančno podporo Evropske unije.

Za njegovo vsebino je odgovorno Kulturno izobraževalno društvo PiNA in ne odraža nujno stališč Evropske unije.

zelena kohezija
MLADI O ZELENIM PRIHODNOSTI

Projekt sofinancira
Evropska unija

RTV
SLO

TV Koper
Capodistria

piNa

za in
proti
zavod za
kulturno
dialoga